

DA

DA

DA

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 31.3.2008
KOM(2008) 160 endelig

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

**om gennemførelsen af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1177/2003 af
16. juni 2003**

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

om gennemførelsen af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1177/2003 af 16. juni 2003

1. INDLEDNING

I henhold til artikel 16 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1177/2003 af 16. juni 2003 om EF-statistikker over indkomstforhold og levevilkår (EU-SILC) forelægger Kommissionen Europa-Parlamentet og Rådet senest den 31. december 2007 en rapport om det arbejde, der er udført i henhold til denne forordning.

Rapporten indeholder en beskrivelse af de fremskridt, som medlemsstaterne, kandidatlandene og EFTA-landene sammen med Kommissionen har gjort med hensyn til gennemførelse af bestemmelserne i Europa-Parlamentets og Rådets forordning og de dertil knyttede kommissionsforordninger i perioden 2003-2007.

2. HOVEDPUNKTER

2.1. SILC: referencedata til analyse af indkomst og fattigdom i EU

Siden vedtagelsen af forordning nr. 1177/2003 om EU-SILC den 16. juni 2003 er der gjort betydelige fremskridt.

EU-SILC blev gradvist iværksat i perioden 2003-2005 i alle EU-medlemsstater og er blevet en kilde til data til analyse af indkomstfordelingen og den sociale integration på EU-plan. I 2005 forelå der tværnsnitsdata for alle 25 medlemsstater plus Norge og Island. Disse data har været anvendt til at udarbejde fælles indikatorer for social beskyttelse og social samhørighed (generelle indikatorer, social integration, pensioner og sundhed og langtidspleje), der indgår i den fælles rapport om social integration og social beskyttelse inden for rammerne af den åbne koordinationsmetode.

EU-SILC blev iværksat i 2003 på grundlag af en gentlemanaftale i seks medlemsstater (Belgien, Danmark, Grækenland, Irland, Luxembourg og Østrig) samt Norge.

I 2004 blev EU-SILC i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 1177/2003 iværksat i tolv EU-15 lande (Tyskland, Nederlandene og Det Forenede Kongerige udsatte iværksættelsen et år) samt i Estland, Island og Norge. I 2005 var EU-SILC operationel i alle EU-25-lande og desuden Island og Norge. Bulgarien, Tyrkiet og Rumænien iværksatte EU-SILC i 2006, og Schweiz fulgte efter i 2007. EU-SILC vil sandsynligvis blive iværksat på et senere tidspunkt i Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien og Kroatien.

Lige fra starten har SILC været en årlig foreteelse i alle lande.

2.2. Retsregler

Retsreglerne for projektet er også blevet videreudviklet. Ud over Europa-Parlamentets og Rådets forordning godkendte Udvalget for det Statistiske Program fem gennemførelsesforordninger fra Kommissionen om stikprøve- og opfølgingsbestemmelser,

definitioner, listen over primære (årlige) målvariabler, feltarbejdsaspekter og imputationsprocedurer og kvalitetsrapporter. Heraf blev de fire første forordninger offentliggjort i Den Europæiske Unions Tidende (EUT) den 17. november 2003, og den sidste forordning den 9. januar 2004. Desuden offentliggøres der hvert år en kommissionsforordning med listen over sekundære målvariabler, dvs. moduler, der indgår i EU-SILC, idet der er mulighed for at gentage et emne hvert fjerde år eller med længere intervaller. Kommissionens forordninger om intergenerational overførsel af fattigdom (modulet for 2005, nr. 16/2004 af 6. januar 2004), deltagelse i samfundslivet (modulet for 2006, nr. 13/2005 af 6. januar 2005), boligforhold (modulet for 2007, nr. 315/2006 af 22. februar 2006), overdreven gældsætning og økonomisk udstødelse (modulet for 2008, nr. 215/2007 af 28. februar 2007) blev offentliggjort i EUT.

2.3. EU-støtte

Der ydes hvert år EU-støtte til projektet via en støtteordning aftalt med de nationale statistiske kontorer. I løbet af de første fire år, hvor der blev indsamlet SILC-data, modtog alle medlemsstater plus Norge og Island EU-støtte til gennemførelse af projektet (i Estland startede den fireårige EU-støtte ikke i det første, men det andet år, hvor der blev indsamlet data). For de to nye medlemsstater, der tiltrådte i 2007 (Bulgarien og Rumænien), startede EU-støtten ved dataindsamlingen i 2006.

I alt beløb EU-støtten sig til ca. 6,5 mio. EUR til dataindsamlingen i 2004 og til ca. 11 mio. EUR til dataindsamlingen i perioden 2005-2007.

2.4. Indsamling og formidling af SILC-data

Generelt set har indsamlingen af SILC-data været en succes. Eurostat har sammen med nettet af de nationale statistiske kontorer kunnet indsamle, kontrollere og udsende disse data inden for en rimelig frist. Der er dog et betydeligt interval på 2 år mellem referenceåret for de indsamlede data og de senest tilgængelige økonomiske data.

Data fra to undersøgelsesrunder (2004 og 2005) er allerede blevet sendt til Eurostat vedrørende EU-SILC-tværsnitkomponenten. Tredje runde (2006) er endnu ikke afsluttet. SILC 2004 omfattede 15 lande (12 af de 15 gamle medlemsstater plus Estland, Norge og Island), mens 27 lande (alle 25 EU-medlemsstater plus Norge og Island) deltog i 2005-runden. Alle de pågældende lande kunne indberette 2004-dataene til tiden, nogle lande ved udgangen af oktober og andre ved udgangen af november. I forbindelse med undersøgelsen for 2005 indsendte to medlemsstater (Slovenien og Det Forenede Kongerige) deres tværsnitsdata med nogle få måneders forsinkelse.

På sin hjemmeside offentliggjorde Eurostat herefter disse data både i form af aggregerede tabeller og i form af anonymiserede mikrodatafiler, som forskere kan få adgang til, hvis meget strenge betingelser er opfyldt. Malta modsatte sig dog offentliggørelsen af mikrodata. Anonymisering af individuelle data sker ved at fjerne eller omkode variabler, der vil kunne anvendes indirekte til at identificere personer eller husstande. De anonymiserede tværsnitmikrodatafiler blev offentliggjort i juni 2006 og juni 2007 for henholdsvis SILC 2004 og 2005. Af de 15 lande, som iværksatte SILC i 2004 (12 af de 15 gamle medlemsstater plus Estland, Norge og Island), blev der offentliggjort 2004-data for 14 af dem (undtagen Island). Offentliggørelsen af dataene for 2005 omfattede 26 af de 27 berørte lande (alle 25 medlemsstater, undtagen Malta, plus Norge og Island).

Indsamlingen af data til tidsseriekomponenten i EU-SILC vedrørende fireårige individuelle udviklingsforløb vil først kunne gennemføres fuldt ud i 2010. Hidtil er det kun tidsseriedata svarende til 2004/2005-SILC-data, der er blevet offentliggjort. Offentliggørelsen af disse data var begrænset til 13 lande, eftersom de øvrige lande enten først startede i 2005 eller havde problemer med valideringen af tidsseriekomponenten.

Offentliggørelsen af tidsseriedata var også i visse tilfælde forsinket, da brugerdatabase med tidsseriedata for 2004/2005 først var tilgængelig i oktober 2007.

Først når projektet har nået et fuldt udviklet stadium (fra 2010), vil der hvert år være to former for offentliggørelse:

- en anonymiseret brugerdatabase med tværsnitsdata fra den seneste EU-SILC-undersøgelsesrunde
- en anonymiseret brugerdatabase med tidsseriedata indeholdende data om individuelle udviklingsforløb for en periode på højst 4 år.

2.5. Indholdet af EU-SILC

EU-SILC er et flerdimensionalt redskab, der er fokuseret på indkomst, men som samtidig dækker boligforhold, arbejdskraft, sundhed, demografi og uddannelse, hvorved det er muligt at foretage en flerdimensional analyse af social udstødelse.

Statistikken omfatter primære (årlige) målvariabler og sekundære målvariabler (moduler)

De primære målvariabler er enten husstandsoplysninger eller personoplysninger (for personer på 16 år og derover) inden for forskellige områder.

- Husstandsoplysningerne omfatter 1) basisdata, 2) indkomst, 3) boligforhold, 4) social udstødelse, 5) erhvervsoplysninger.
- Personoplysningerne omfatter 1) basisdata/demografiske data, 2) indkomst, 3) uddannelse, 4) erhvervsoplysninger, 5) sundhed. Oplysninger om børnepasning indsamles også for børn under 12 år.

De sekundære målvariabler (moduler) anvendes årligt fra 2005 men kun i tværsnitskomponenten. De første EU-SILC-moduler omfatter følgende områder:

2005: Intergenerationel overførsel af fattigdom

2006: Deltagelse i samfundslivet

2007: Boligforhold

2008: Overdreven gældsætning og økonomisk udstødelse

2009: Materielle afsavn.

2.6. Indsamlingsenhed

EU-SILC omfatter kun personer, der bor i *private husstande*. Personer, der bor i fælleshusstande og institutioner, indgår ikke i målpopulationen. Virkningen af at udelade

ældre på institutioner, handicappede og andre svage grupper, herunder hjemløse, fra stikprøverne kan variere fra land til land. Visse svage grupper i private husstande kan også være underrepræsenteret, fordi de er vanskelige at få kontakt med. Dertil kræves særlige dataindsamlingsmetoder, som ikke er forenelige med EU-SILC-projektet.

I EU-SILC anvendes to former for indsamling af data til husstandsvariabler og personvariabler. I de fleste lande (lande, der ikke anvender registre) får alle medlemmer af udvalgte husstande i alderen 16 år og derover udleveret et personligt spørgeskema, som de bliver bedt om at udfylde. I de lande, der anvender registre (DK, FI, IS, NL, NO, SE, SI), modtager kun en udvalgt respondent for husstanden et personligt spørgeskema, og husstands- og indkomstvariabler indsamles enten via et register eller den udvalgte respondent.

2.7. Stikprøver

Hvad angår stikprøveudtagning indsamler alle landene data på grundlag af repræsentative stikprøver tilfældigt udvalgt af målpopulationen. Tyskland udgør i denne forbindelse en undtagelse, idet der ved iværksættelsen af EU-SILC her blev anvendt en eksisterende kvotastikprøve. Denne ikke tilfældigt udvalgte stikprøve vil gradvist frem til 2008 blive udfaset i overensstemmelse med forordning nr. 1177/2003.

For at gøre det muligt at producere tværsnitsdata og tidsseriedata hvert år, således at tidsseriekomponenten dækker mindst fire år, har Eurostat anbefalet, at man anvender et rotationspanel. Med henblik herpå opdeles stikprøven i fire delstikprøver kaldet rotationsgrupper, idet hver gruppe er repræsentativ for hele populationen. Princippet består i at udskifte en gruppe hvert efterfølgende år og følge personerne i de andre grupper. Hovedparten af de 27 medlemsstater anvender denne rotationsstikprøve for fire år som anbefalet af Eurostat. Norge og Frankrig anvender en rotationsstikprøve over en længere periode (hhv. 8 og 9 år).

Nogle lande har også anvendt alternative undersøgelsesmetoder. Luxembourg har valgt at anvende et længerevarende panel, som hvert år suppleres med en ny stikprøve for at sikre tværsnitsrepræsentativiteten. I Sverige er der to separate arbejdsgange: en tværsnitsundersøgelse og et længerevarende panel. Endelig anvender Finland en ændret rotationsløsning (hvor det toårige rotationspanel suppleres med opfølgningen af to delstikprøver i yderligere to år for at have et fireårigt udviklingsforløb).

Administrative data anvendes af lande, hvor en del af SILC-oplysningerne er tilgængelige. I de lande, der anvender registre (DK, FI, IS, NL, NO, SE, SI), hentes de fleste indkomstdata og nogle demografiske oplysninger fra administrative registre. Oplysninger om andre personvariabler indsamles via telefoninterview. I alle andre lande undtagen Irland og Tyskland indhentes alle oplysninger ved en undersøgelse blandt husstandene og personlige interview med husstandsmedlemmerne. I Irland indsamles oplysningerne fra administrative registre for de husstande, der udtrykkeligt har givet deres samtykke hertil (ca. 25 % af husstandene). I Tyskland anvendes en postspørgeundersøgelse, hvor personerne selv besvarer spørgeskemaerne.

2.8. Stikprøvestørrelser

Som det fremgår af følgende tabel har næsten alle lande for SILC 2005 opfyldt kravene til den effektive minimumsstikprøvestørrelse for tværsnitskomponenten som fastlagt i forordning nr. 1177/2003. De eneste undtagelser er Tjekkiet, Nederlandene og Portugal.

Det bør nævnes, at Tjekkiet blev indrømmet en særlig undtagelse, således at landet det første indsamlingsår kunne anvende en mindre stikprøve.

	Opnået effektiv husstandsstikprøvestørrelse (på grundlag af den opnåede stikprøve)¹	Den effektive minimumsstikprøvestørrelse (iht. forordningen)
Belgien	4 939	4 750
Cypern	3 533	3 250
Tjekkiet	3 687	4 750
Danmark	5 957	4 250
Estland	3 970	3 500
Tyskland	-	8 250
Grækenland	4 283	4 750
Spanien	9 088	6 500
Frankrig	8 787	7 250
Ungarn	5 328	4 750
Island	2 958	2 250
Irland	4 680	3 750
Italien	15 625	7 250
Letland	3 284	3 750
Litauen	4 353	4 000
Luxembourg	-	3 250
Malta	3 459	3 000
Nederlandene	3 931	5 000
Norge	5 991	3 750
Østrig	4 476	4 500
Polen	13 183	6 000

¹ De opnåede effektive stikprøvestørrelser beregnes ved at dividere den opnåede stikprøvestørrelse med den såkaldte stikprøveplaneffekt. I denne tabel har Eurostat estimeret stikprøveplaneffekten for første runde af EU-SILC (2004 eller 2005). Disse data foreligger endnu ikke for DE og UK. Der findes særskilte beregninger for LU, men de er ikke helt sammenlignelige. Afvigelser på under 10-15 % fra forordningens mål anses for at være inden for toleranceområdet, der er beregnet i forhold til præcisionsgraden i Eurostats estimering af stikprøveplaneffekten. Tallene med fede typer ligger under dette toleranceområde.

Portugal	2 817	4 500
Finland	8 020	4 000
Slovakiet	5 147	4 250
Slovenien	7 892	3 750
Sverige	6 133	4 500
Det Forenede Kongerige	-	7 500

Hvad angår tidsseriekomponenten kan situationen på nuværende tidspunkt kun evalueres for de 15 lande, der gennemførte SILC i 2004, og for hvilke der foreligger tidsseriedata for 2004 og 2005, dvs. 12 EU-15 lande (Tyskland, Nederlandene og Det Forenede Kongerige udsatte iværksættelsen et år) plus Estland, Island og Norge. Det fremgår af tabellen, at Belgien og Irland ikke overholder minimumskravet til stikprøvestørrelsen i de første to år af tidsseriekomponenten.

	Opnået effektiv husstandsstikprøvestørrelse (på grundlag af den opnåede stikprøve)¹	Den effektive minimumsstikprøvestørrelse (iht. forordningen)
Belgien	2 851	3 500
Estland	3 091	2 750
Danmark		3 250
Grækenland	3 456	3 500
Spanien	6 394	5 000
Frankrig	6 757	5 500
Island	1 908	1 700
Irland	2 118	2 750
Italien	11 145	5 500
Luxembourg		2 500
Norge	3 656	2 750
Østrig	3 089	3 250
Portugal		3 250
Finland	3 312	3 000
Sverige	4 866	3 500

2.9. Rapporter og undersøgelser

Alle de 15 lande, som iværksatte SILC i 2004, fremlagde i henhold til forordning nr. 1177/2003 en foreløbig og en endelig kvalitetsrapport inden henholdsvis udgangen af december 2005 og 2006. På basis heraf udarbejdede Eurostat i juni 2006 en fælles EU-

kvalitetsrapport, der kombinerer de foreløbige og endelige nationale kvalitetsrapporter. Begrundelsen herfor er, at der fordi der i det første dataindsamlingsår ikke foreligger tidsseriedata, er meget lidt forskel på de to typer rapporter.

Ved udgangen af december 2006 modtog Eurostat foreløbige kvalitetsrapporter for SILC 2005 fra alle 27 lande og er ved at lægge sidste hånd på et resumé (efter en mindre forsinkelse).

Proceduren for udarbejdelsen af de endelige kvalitetsrapporter for 2005 er nu indledt.

Den foreløbige rapport indeholder afsnit om præcision (stikprøveplan, stikprøvefejl og andre fejl, dataindsamlingsmetode, interviewvarighed), sammenlignelighed (grundbegreber og definitioner, indkomstkompener) og overensstemmelse.

Den endelige rapport indeholder afsnit om relevans, præcision (stikprøveplan, stikprøvefejl og andre fejl, dataindsamlingsmetode, imputationsmetode, beregnet lejeværdi, firmabil), sammenlignelighed (grundbegreber og definitioner, indkomstkompener, opfølgingsregler), aktualitet og punktlighed, tilgængelighed og klarhed samt overensstemmelse.

Desuden har Kommissionen iværksat flere foranstaltninger til evaluering af kvaliteten og især sammenligneligheden af SILC-oplysningerne:

- Der er blevet indledt metodologiske undersøgelser af centrale emner vedrørende sammenligneligheden både på EU-plan og nationalt plan. Med henblik herpå er der blevet indkaldt bud vedrørende emner som definitionen af husstande, sammenligneligheden af administrative data og undersøgelsesdata, dataindsamlingsmetoder, forskellig behandling af negativ indkomst og stikprøvespørgsmål. Endvidere blev der ydet støtte til de nationale statistiske kontorer til gennemførelse af metodeundersøgelser af de anvendte nationale datakilders indvirkning på sammenligneligheden (f.eks. undersøgelser af anvendelsen af registre i forhold til undersøgelsesdata; virkningen af at anvende forskellige metoder til estimering af den beregnede lejeværdi; analyse af overensstemmelsen med nationalregnskaber eller andre undersøgelsesdata; undersøgelse af bortfald).
- Der er nedsat en metodologitaskforce, som har behandlet spørgsmål som imputationsmetoder, behandling af engangsbeløb, beregnet lejeværdi og private pensionsordningers status i forhold til indkomst.
- I dagene 6.-8. november 2006 afholdt Eurostat sammen med Finlands statistiske kontor en konference i Helsingfors om SILC-projektet, hvor alle aspekter af projektet blev gennemgået, og en handlingsplan blev udarbejdet.
- Eurostat beregner systematisk standardfejl for de indkomstbaserede indikatorer i løbet af det første år, for hvilket disse data foreligger.

2.10. Publikationer

Ud over at formidle mikrodata til forskere og offentliggøre tabeller på sin hjemmeside udsendte Eurostat i september 2005 en lille publikation (Statistics in Focus) med de tværnsindsikatorer, der almindeligvis anvendes som led i den åbne koordinationsmetode om social integration. Denne publikation med titlen *Income, poverty and social exclusion in the*

EU25 indeholder oplysninger fra SILC 2004. Eurostat er i øjeblikket ved at udarbejde en ny udgave, der er baseret på data fra SILC 2005.

Endvidere anføres EU-SILC nu som en central kilde for afsnittene om social samhørighed i mere generelle publikationer som den fælles rapport om social integration og social beskyttelse, de årlige situationsrapporter og publikationerne *Measuring progress towards a more sustainable Europe - 2007 monitoring report of the EU sustainable development strategy* (og tidligere rapporter om strategien for bæredygtig udvikling), *Eurostat Yearbook*, *Social Situation report*, *Key figures on Europe* og *Panorama on men and women in the European Union*.

Det er dog stadig nødvendigt at forbedre formidlingen af SILC-oplysninger. Der bør f.eks. foretages to slags analyser (og udarbejdes tilsvarende publikationer): en statistisk publikation (monografi og herunder en statistisk analyse) og en række korte statistiske analyser i samme format som Eurostats publikationer *Statistics in Focus*.

3. KONKLUSION

Efter vedtagelsen af forordning nr. 1177/2003 er SILC blevet den vigtigste referenceramme for statistik om indkomstfordeling, fattigdom og social udstødelse på EU-plan, og disse data er blevet anvendt i forbindelse med strukturindikatorer og den åbne koordinationsmetode. Retsforskrifterne er blevet videreudviklet, og der er blevet garanteret en passende EU-støtte for de første fire år, der er blevet indsamlet data i hvert land. Indsamlingen og formidlingen af SILC-tværsnitsdata i form af tabeller og mikrodata til forskere fungerer efter hensigten, om end aktualiteten stadig kan forbedres. Tidsseriekomponenten i EU-SILC er i den indledende fase og vil først være fuldt operationel i 2010. I øjeblikket foreligger der kun tidsseriedata for 13 lande. Der er blevet investeret betydelige beløb i evalueringen af SILC-data i form af kvalitetsrapporter og metodologiske undersøgelser. En metodologitaskforce og en SILC-konference afholdt i Helsingfors i november 2006 behandlede også indgående en række kvalitetsaspekter. Endelig skal det nævnes, at selv om der er blevet udgivet en række publikationer, skal der gøres en indsats for at forbedre formidlingen af SILC-oplysninger.